

Examensarbete, Högskolan på Åland, Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Hållbar finansiering

En studie om hur bankerna på Åland implementerar hållbar finansiering

Andreas Eriksson, Leonard Grönlund

2022:53

Datum för godkännande: 22.12.2022
Handledare: Thor-Björn Wik

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Författare:	Andreas Eriksson, Leonard Grönlund
Arbetets namn:	Hållbar finansiering: En studie om hur bankerna på Åland implementerar hållbar finansiering
Handledare:	Thor-Björn Wik
Uppdragsgivare:	

Abstrakt
<p>I detta examensarbete kommer vi att undersöka hur övergången till en mer hållbar finansiering påverkar bankerna. Arbetets syfte är att ta reda på hur två aktörer i finanssektorn, Ålandsbanken och Andelsbanken, implementerar EU:s direktiv och egna initiativ gällande hållbarhetsarbete samt huruvida dessa avspeglas i deras bankverksamhet. För att uppnå syftet, har en kvalitativ studie gjorts, där vi har intervjuat dessa två banker. Detta har kompletterats med en teoretisk studie, där vi har samlat in information från bankernas hemsidor och årsredovisningar. Vi hoppas på att läsaren skall få en grundläggande inblick i hållbar finansiering och dess vitala nyckelroll för en hållbar framtid, på samma gång som hen lär sig mera om hållbar finansiering i bankverksamheten.</p>

Nyckelord (sökord)
Hållbar finansiering, Banker, Hållbar utveckling, EU hållbar finansiering

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2022:53	1458-1531	Svenska	45 sidor

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
20.12.2022	16.12.2022	22.12.2022

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Business Administration
Author:	Andreas Eriksson, Leonard Grönlund
Title:	Sustainable Finance - A Study on How the Banks in Åland Implement Sustainable Financing
Academic Supervisor:	Thor-Björn Wik
Technical Supervisor:	

Abstract
<p>In this thesis, we will explore the field of sustainable finance and its impact on the banking sector. The purpose of the thesis is to find out how two banks, Ålandsbanken and Andelsbanken are implementing, EU's directives regulations. But also their own initiatives regarding sustainable finance, and how this is reflected in their daily operation. To achieve the purpose, we did qualitative research in the form of interviews with the two banks. This was supported with theoretical research, acquired from the two banks' websites and annual reports. The reader of this report may gain basic insight of sustainable finance and its crucial role for achieving a sustainable future, and at the same time get to know more about sustainable finance in banking.</p>

Keywords
Sustainable Finance, Banking, Sustainable Development, EU Sustainable Finance

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2022:53	1458-1531	Swedish	45 pages

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
20.12.2022	16.12.2022	22.12.2022

Förkortningar

FN: Förenta Nationerna

EBA: European Banking Authority

ESMA: European Securities and Markets Authority

EIOPA: European Insurance and Occupational Pensions Authority

NFRD: Non-Financial Reporting Directive

CSRD: Corporate Sustainability Directive

SFDR: Sustainable Finance Disclosure Regulation

VBBS: Values-Based Banks

GSIBS: Global Systemically Important Banks

SEC: Securities and Exchange Commission

EFRAG: European Financial Reporting Advisory Group

MSCI: Morgan Stanley Capital International

CEESGA: Certified European ESG Analyst

Begreppsförklaringar

Greenwashing

En term som beskriver en organisations falska, vilseledande eller osanna handlingar och påståenden om hur de medverkar till en positiv påverkan på miljön.

Neoklassisk nationalekonomi

Ett allmänt ekonomiskt synsätt där utbud och efterfrågan fastställer marknadens priser, produktion och inkomster.

ESG

Environmental, Social and Governance. Dessa är de tre nyckelfaktorerna när man mäter hållbarhet och etiska effekter av ett företag eller en investering.

CSR

Corporate Social Responsibility. Detta är ett hållbarhetsinitiativ som kan förekomma i olika former och strukturer, med motivet att hjälpa företag ta mera socialt och miljömässigt ansvar för sig själv och allmänheten.

Interbankmarknad

Ett nätverk där finansiella institutioner handlar valutor och valutaderivat direkt mellan sig.

Hävstångseffekt

Kan även kallas hög skuldsättningsgrad. Man lånar pengar till en investering, som komplementerar det redan satsade kapitalet. Skillnaden mellan avkastningen på investeringen och räntan på lånet, blir vinsten som man kan uppnå genom hävstång.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INTRODUKTION	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Problemformulering	10
1.3 Syfte och frågeställning	11
1.4 Avgränsningar	11
1.5 Arbetets struktur	12
2. TEORI	13
2.1. Varför hållbar finansiering?	13
2.2 Hur skall hållbar finansiering bidra till en hållbar tillväxt?	13
2.2.1 EU:s handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt	13
2.3 EU förordningar, direktiv och rekommendationer gällande hållbarhet	17
2.3.1 EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering (NFRD) → (CSRD)	17
2.3.2 EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR)	17
2.3.3 EU:s taxonomiförordning	18
2.3.4. Framtida krav på ökat kapitalkrav	20
2.4 Den traditionella bankverksamheten	21
2.5. Vad kan bankerna göra för att bidra till en hållbar tillväxt?	21
2.5.1. Gröna lån	21
2.5.1.1. Riskbaserad utlåning med beaktning av ESG-faktorer	22
2.5.1.2. Värderingsbaserad utlåning	23
2.5.2 Gröna fonder	24
2.6 Bankernas egna initiativ till hållbarhetsarbete	25
2.6.1 CSR & ESG	25
2.7 Teoretisk syntes	26
3. METOD	27
3.1. Forskningsstrategi	27
3.2. Urval	28
4. EMPIRI	29
4.1 Ålandsbanken	29
4.2 Intervju Ålandsbanken	30
4.2.1. Implementering av EU:s direktiv och förordningar	30
4.2.2. Egna initiativ till hållbarhet	31
4.2.3. ESG-riskanalyser	32
4.2.4. Granskning av hållbarhet i gröna fonder	32
4.3 Andelsbanken för Åland - OP-gruppen	33

4.4 Intervju Andelsbanken för Åland	34
4.4.1. Implementering av EU:s direktiv och förordningar	35
4.4.2. Egna initiativ till hållbarhet	36
4.4.3. ESG-riskanalyser	36
4.4.4. Granskning av hållbarhet i gröna fonder	37
5. ANALYS	38
6. SLUTSATS	40
Validitet och reliabilitet	41
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	42
BILAGOR	46
Sekretess	46
Bakgrundsfrågor	46
EU förordningar, direktiv och rekommendationer	47
Hållbara initiativ	47
Hållbar finansiering	48

1. INTRODUKTION

Denna introduktionsdel kommer att förse läsaren med en inblick över uppsatsens struktur samt ge en grundlig förklaring till konceptet hållbarhet och hållbar finansiering. I kapitlet klargörs även arbetets syfte och frågeställningar, vilka fungerat som styrning i uppsatsens struktur.

1.1 Bakgrund

Hållbar utveckling är ett begrepp som blir allt mer vanligt för varje dag som går, dock är betydelsen inte särskilt tydlig och specifik. Begreppet anses vara myntat av miljöaktivisten och analytikern Lester Brown redan i mitten på 70-talet. Begreppet blev allt populärare då det togs upp och definierades av Brundtlandkommissionen i FN-dokumentet "*Our common future*" från 1987, där definitionen löd: "*Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov*" (Gulliksson & Holmgren, 2021).

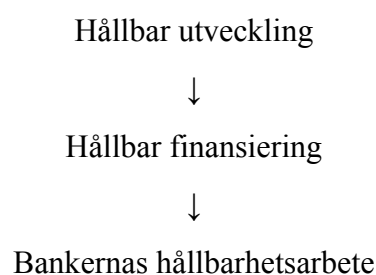
Vårt moderna samhälle är präglad av massproduktion och konkurrenskraftiga marknader, vilket i sin tur har bidragit till miljömässiga och sociala problem. Dessa omfattar den globala uppvärmningen och klimatförändringarna, barnarbete, långa arbetsdagar och underbetalda arbetare. Denna oroväckande utveckling har fått fart på människan och främjat många åtgärder som ska hjälpa oss att tackla dessa utmaningar.

Finanssektorn har en mycket betydande roll när det handlar om hållbarhet, vilket leder oss närmare huvudämnet i denna uppsats. Hållbar finansiering handlar om att styra kapitalflödet till mera hållbara verksamheter och projekt, T.ex. via fonder och utlåning. På detta sätt är hållbar finansiering ett avgörande hjälpmedel för att bromsa upp den globala uppvärmningen och klimatförändringen (Schoenmaker & Schramade, 2019). Under de senaste decennierna har medvetenheten om klimatkrisen ökat och allt fler länder är beredda att vara med och förebygga denna kris. FN:s Agenda 2030 har sparkat igång denna utveckling och Europeiska unionen har tagit fram en handlingsplan för att införa praktiska åtgärder för att styra kapitalflöden i en riktning mot en mer hållbar ekonomi. Övergången till en mer

resurseffektiv, koldioxidsnål och cirkulär ekonomi är också en säkerhet för EU:s konkurrenskraft i ekonomin. Med ett fokus på miljöhänsyn och sociala hänsynstaganden kan den finansiella marknaden bidra till en hållbar framtid (Europeiska Unionen, 2018).

Den största gruppen av företag inom finanssektorn är bankerna, därför är deras hållbarhetsarbete mycket relevant. Detta hållbarhetsarbete fungerar därför som en god avgränsning för vår uppsats. Nu när vi har inriktat oss till ett mer specifikt område, så kan vi kortfattat illustrera en bakgrundsstruktur.

Bankerna har jobbat med hållbarhet redan före EU:s förordningar och direktiv, dels för att det stärker företagets bild utåt samt för att det gynnar klimatet och framtiden. Detta har också en betydande roll i bankernas riskhantering, eftersom det är mycket väsentligt att kunna identifiera de klimatrisker som olika sektorer och företag står framför. Detta kan nämligen påverka kredit- och likviditetsrisker (Swedish bankers, 2021).

Majoriteten av människor, företag, institutioner m.m. påverkas mer eller mindre av övergången till en mer hållbar ekonomi. Denna omstyrning av pengaflödet är en omfattande omstrukturering, vilket betyder att en bra förståelse och snabb anpassning kan leda till strategiska fördelar både som företag och privatperson. Vi anser att detta ämne är intressant, inte bara för att det är aktuellt, men också för möjligheten att erhålla en god insikt över hur bankerna i praktiken arbetar med hållbarhet. Sammanfattning för bakgrunden:

- Hållbarhet är något som är aktuellt.
- Hållbar finansiering relaterar till utbildningen inom företagsekonomi

- Inom ramen för hållbar finansiering, så utgör bankverksamheten en betydande storlek inom finanssektorn och det finns relativt många aktörer på Åland.
- Fokusering på hållbarhetsarbetet kring bankens kärnverksamhet och fondförvaltning, samt hur EU:s förordningar och direktiv påverkar dessa.

1.2 Problemformulering

Efter industrialiseringen har människan levt med ett kortsiktigt tänk. Vår massiva skala av produktion och konsumtion har idag blivit karakteristiskt för vårt sätt att leva. Detta är dock inte enbart ett modernt fenomen. Alaeus (2015) skriver om hur Aristoteles redan under antiken diskuterat skillnaden mellan *krematism och oikonomi*. Krematism består av kortsiktighet. Hänsyn tas endast till kostnad, intäkter och bytesvärde. Externa konsekvenser beaktas alltså inte och det behöver inte motsvara ett naturligt eller verkligt behov. *Oikonomi* består av långsiktighet. Här tar man hänsyn till hela samhällets kostnader, intäkter och konkreta bruksvärdet. Detta innebär att det finns en naturlig mättnadsgräns för ekonomin. Vad händer då om vi idag försöker införa mer fokus på hållbarhet i ett samhälle präglad av modern neoklassisk nationalekonomi? Om människans fokus i över 100 år har varit maximal ekonomisk vinning, kan vi utan problem implementera ett hållbart sätt att leva? Malmaeus (2018) redogör för hur en hållbar omvärld och den nutida ekonomiska tillväxten ej kan samexistera. Detta innebär att ett helhjärtat fokus på att reducera skadan av vår omvärld kommer att drabba vår ekonomiska tillväxt.

Det finns alltså två stora faktorer som försvårar implementeringen av hållbar finansiering. Schoenmaker & Schramade (2019) menar att våra ekonomiska modeller är föråldrade, präglade av kortsiktiga mål och tänk. Man beaktar endast kapital och arbete medan miljömässiga och sociala faktorer har betraktats som externa effekter. Den andra faktorn är tidsperspektivet. Man använder sig av månads- och kvartalsrapporter för att mäta kortsiktiga resultat till bekostnad av det långsiktiga målet, vilket är hållbarhet.

Slutsatsen är att det förekommer ett paradoxalt förhållande. Bankerna har i all sin tid varit en organisation med ett enda internt syfte; ekonomisk vinst och tillväxt. Förutsättningen för att bidra till en hållbar utveckling är att främja ett långsiktigt värde av även samhälle och miljö,

vilket är motsatsen till bankvärdens grundläggande värderingar. På senare tid har EU-kommissionen implementerat allt flera åtgärder för att styra kapital mot en mer hållbar riktning. Främst handlar det om förordningar och direktiv som påverkar bankernas verksamhet på flera olika områden. Detta sätter press på bankverksamheten tillika med allmänhetens förväntningar och förtroende på att bankerna ska agera på ett korrekt sätt.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att undersöka hur två aktörer inom finanssektorn, Ålandsbanken och Andelsbanken, implementerar EU:s direktiv och egna initiativ gällande hållbarhetsarbete samt huruvida dessa avspeglas i deras bankverksamhet

I enlighet med vårt syftet, så ska vi kunna svara på dessa frågeställningar:

- På vilket sätt kan bankerna bidra till en grönare framtid?
- Vilka är orsakerna till bankernas egna initiativ för att jobba med hållbarhet?
- Hur avspeglas hållbar finansiering inom den åländska bankverksamheten?
- Vilka EU-förordningar och direktiv styr bankernas hållbarhetsarbete?

1.4 Avgränsningar

För att arbetet inte skall bli alltför omfattande, har arbetet avgränsats. Avgränsningarna är baserade på skribenternas åsikter gällande relevans i linje med uppsatsens syfte och frågeställningar. Gällande lagar, regler, principer och direktiv, avgränsas arbetet till EU:s direktiv och förordningar som berör bankverksamhet i hållbarhetsaspekter. Vi kommer inte att gå djupt in på obligationer och skuldinvesteringar i detta arbete, dels för att det blir för omfattande, dels för att dessa inte är lika populära bland allmänheten som t.ex. fonder. Vi kommer att fokusera på bankens kärnverksamhet och fondförvaltning, samt hur EU:s förordningar och direktiv påverkar dessa områden.

1.5 Arbetets struktur

Denna uppsats består av sex kapitel som är i följande ordning: introduktion, teori, metod, empiri, analys och en slutsats. I teoridelen har vi inspirerats av boken "Principles of Sustainable Finance". Teorin kan delas upp i tre olika delar : *Varför*, *Hur* och *Vad*.

Baserat på denna sorts struktur, har vi arbetat in de olika teorierna från rapporter, hemsidor, böcker, samt EU:s förordningar och direktiv.

2. TEORI

2.1. Varför hållbar finansiering?

För att undvika överskridningen av de planetära gränserna och för att förhindra framtida risker relaterade till klimatförändringar, behöver åtgärder vidtas. I september 2015 antogs Förenta Nationernas Agenda 2030, vilket består av 17 hållbarhetsmål för att uppnå en hållbar utveckling. Dessa mål består av sociala, miljömässiga och ekonomiska kategorier, som ska förebygga klimatförändringarna och främja trygga samhällen. Från finanssektorns perspektiv kan dessa mål uppfattas som politiska och teknologiska, vilka i sig blir svåra att påverka. Dessa olika mål kan också uppfattas som individuella lösningar och problemformuleringar, men så är inte fallet. Alla mål är nämligen sammanlänkade och påverkar varandra indirekt. Norström m.fl., (2014) redogör därför hur viktigt det är att ha ett översiktligt systemperspektiv över alla dessa faktorer. Det är i detta skede som hållbar finansiering kommer in i bilden. Som vi tidigare har nämnt, så är finanssektorns egna intresse att skapa ekonomisk tillväxt medans faktorer som miljö och samhälle har varit externa. Hållbar finansiering består av en kombination av dessa tre faktorer: finans, miljö och samhälle. Dessa ska i sin tur skapa ett integrerat hållbarhetsarbete.

2.2 Hur skall hållbar finansiering bidra till en hållbar tillväxt?

2.2.1 EU:s handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt

Den 8 mars 2018 publicerade EU-kommissionen sin handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt. Rapporten är framtagen av en expertgrupp som ger en övergripande vision om hur EU skall bygga upp en hållbar finansieringsstrategi. För att uppnå EU:s klimat- och energimål 2030, behövs det fyllas ett investeringsgap på ca 180 miljarder euro i året av EU:s medlemsländer. Detta investeringsgap kan främst uppfyllas av privata investerare. Enligt rapporten finns det två typer av ofrånkomliga krav för att nå en hållbar framtid (EU kommissionen, 2018).

1. Stärka det finansiella systemets bidrag till en hållbar och inkluderande tillväxt genom finansiering av samhällets långsiktiga behov.
2. Stärka den finansiella stabiliteten genom ökad hänsyn till faktorerna miljö, samhällsansvar och bolagssyrning i investeringsbesluten.

I rapporten framkommer det också åtta styrande rekommendationer, samt andra övergripande rekommendationer. Det finns även rekommendationer på åtgärder inriktade på specifika sektorer inom det finansiella systemet. Vi kommer att kort sammanfatta varje åtgärd som framkommer i rapporten och efteråt understryka de viktigaste och mest relevanta som berör bankvärlden (EU kommissionen, 2018). Rekommendationerna är följande:

Styra kapitalflöden i en riktning mot en hållbar ekonomi.

Åtgärd 1. För att lyckas med detta behövs ett *enhetligt klassifikationssystem* för hållbara verksamheter, vilket leder oss till *taxonomin*. EU:s taxonomi skall underlätta och förse investeraren med tydlig information på vilket sätt en verksamhet är hållbar.

Åtgärd 2. Med taxonomin som utgångspunkt, skall det även utformas *standarder och märkningar för finansiella produkter*. I det andra kvartalet år 2019 fick expertgruppen i uppdrag att framställa en rapport om en EU-standard för gröna obligationer.

Europaparlamentet publicerade i maj 2022 sin officiella förhandlingsposition, där det konstaterades att EU standarden för gröna obligationer kommer att vara frivillig. 2022 är det ännu oklart när denna standard skall släppas (EU kommissionen, 2018).

Åtgärd 3. *Att mobilisera privat kapital och främja hållbara projekt* är en nödvändighet, speciellt när det handlar om infrastruktur, p.g.a att infrastrukturen står för ca 60% av växthusgasutsläppen. Rådgivningskapaciteten skall stärkas och effektiviteten i tillämpningen av stöd för hållbara investeringar skall bättras inom EU och dess medlemsstater.

Åtgärd 4. *Hållbarhet skall beaktas vid finansiell rådgivning*. ESMA (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) uppmanas av kommissionen att uppdatera sina riktlinjer i lämplighetsbedömningen och inkludera hållbarhet i denna. År 2021 trädde *Sustainable finance disclosure regulation* i kraft (SFDR) baserat på denna åtgärd (EU kommissionen, 2018).

Åtgärd 5. Utveckla riktmärken för hållbarhet

Dessa riktmärken skall hjälpa till att undvika *greenwashing*. Expertgruppen får i uppdrag att offentliggöra en rapport om riktmärket för låga koldioxidutsläpp, som gjordes under andra kvartalet 2019. Förordningen om ändring av förordning (EU 2016/1011 gällande EU-referensvärden för klimatomställning, anpassning till Parisavtalet och hållbarhetsrelaterade upplysningar för referensvärden, trädde i kraft den 27 november 2019 (EU kommissionen, 2018).

Hållbarhet skall göras till en faktor vid riskhantering

Åtgärd 6. Bättre integrering av hållbar utveckling i kreditbetyg och marknadsforskning.

På senare tid har flera kreditvärderings- och marknadsforskningsinstitut ökat sina ansträngningar i att försöka bedöma företag på flera olika nivåer när det handlar om hållbarhet. *Eftersom det är en brist på allmänt accepterade normer gällande bedömningen av företags hållbarhetsprestationer, så är det mycket viktigt att se över de metoderna som används av analytikerna.* Dock är det ännu oklart i vilken utsträckning hållbarhetsfaktorer vägs in, därför skall kommissionen övervaka utvecklingen över marknaden för kreditvärderingsinstitut (EU kommissionen, 2018).

Åtgärd 7. Tydligare skyldigheter för institutionella investerare och kapitalförvaltare.

De nuvarande reglerna kring deras skyldighet att ta hänsyn till hållbarhetsrisker och faktorer som påverkar investeringsbeslut, är inte tillräckligt tydliga eller konsekventa mellan sektorerna. Kommissionen planerar att senast under det andra kvartalet 2018 framföra ett lagförslag som handlar om att klargöra vilka skyldigheter som de institutionella fondförvaltare och investerare har gällande hållbarhet (EU kommissionen, 2018).

Åtgärd 8. Integrera hållbarhetsaspekter i tillsynskraven för banker och försäkringsbolag.

Den viktigaste källan till extern finansiering utgörs av bankerna, pensionsfonder och försäkringsbolagen. För att lyckas med övergången till en hållbar ekonomi, så kan dessa tre institutioner bidra med den kritiska volym i form av resurser för övergången till en hållbar ekonomi. Kommissionen kommer att bedöma om antagningen av ett mera noggrant utformat kapitalkrav kan vara behövligt, för att återspegla risken för hållbara tillgångar hos banker och försäkringsbolag. Det skall även undersökas om en genomföring av integrationen av klimatrisker och andra miljörisker i institutionernas strategier för riskhantering (EU kommissionen, 2018).

Uppmuntran för öppenhet, långsiktighet och insyn

Åtgärd 9. *Skärpt informationskrav om hållbarhet och mer robusta redovisningsbestämmelser.*

Tidigare direktiv om hållbarhetsredovisning har implementeras med en viss flexibilitet för företagen i deras rapportering. En standardisering behövs tillika med en viss flexibilitet för att få ett bättre beslutsunderlag. Revisionsstandarden IFRS 9 har väckt oro huruvida vissa redovisningsregler inte uppmuntrar till hållbara investeringsbeslut. Det skall fortsättningsvis diskuteras om flexibiliteten vid antagandet av IFRS 9 och huruvida denna flexibilitet skall kunna utnyttjas i specifika situationer (EU kommissionen, 2018).

Åtgärd 10. *Minska de negativa verkningarna av kortsiktighet på kapitalmarknaderna och främja hållbar företagsstyrning.* Marknadstrycket kan hindra företag från att tänka

långsiktigt, samtidigt som kapitalmarknadens förväntningar tillsammans med företagsledningens incitament kan påverka miljön och de sociala faktorerna mycket negativt. 2019 utförde kommissionen analyser med berörda parter, i avsikt att undersöka om det är möjligt att införa krav i bolagsstyrelser huruvida dess strategi kring hållbar utveckling kan offentliggöras (Europeiska Unionen, 2018). Kommissionen förfrågade även ESMA, EBA och EIOPA om råd angående den otillbörliga pressen av kortsiktighet från finansmarknadsaktörer på företag. Vartefter kom det tre olika rapporter från ESMA, EBA och EIOPA som publicerades i december 2019. I rapporterna rekommenderar de att transparensen och rapporteringen kring ESG-faktorerna skall styrkas, för att främja finansiella institutioners engagemang (EU kommissionen, 2018).

Denna handlingsplan är en omfattande strategi som kommer att ta lång tid att implementera. I detta kapitel kommer vi att ta upp de förordningar som vi anser vara de viktigaste och mest relevanta för vår avgränsning. Ökade krav på rapportering tillika med taxonomin, pressar bankerna till en mer hållbar utveckling.

2.3 EU förordningar, direktiv och rekommendationer gällande hållbarhet

2.3.1 EU:s direktiv om icke-finansiell rapportering (NFRD) → (CSRD)

Non financial reporting directive (NFRD), kräver att företag med allmänt intresse och som har fler än 500 anställda skall ta fram en hållbarhetsrapport. Hållbarhetsrapporten innehåller information om företagets påverkan, utveckling, prestanda, och positionering angående miljöpåverkan tillsammans med sociala faktorer. NFRD är ett relativt gammalt direktiv, som antogs redan 2014 (Safdie, 2022).

Den 21 april 2021 kom EU-kommissionen med ett förslag till ett nytt direktiv gällande skärpta krav i hållbarhetsredovisningen, *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD). CSRD kommer att innefatta flera företag, såsom samtliga noterade företag, stora företag, moderbolag i större koncerner, men även små och medelstora företag med beaktande av deras specifika karaktär. Dessa typer av företag kommer att få mer detaljerade rapporteringskrav och skall använda obligatoriska EU-standarder, som skall framtas av EFRAG. CSRD sätter även krav på att hållbarhetsrapporten skall utgöra en del av årsredovisningen, samt så skall rapporten obligatoriskt granskas av en tredje part.

Lagstiftningen för CSRD skall tillämpas i tre steg (Finansinspektionen, 2022b):

1. 1 januari 2024 skall den tillämpas på företag som redan omfattas av NFRD
2. 1 januari 2025 för stora företag som inte omfattas av NFRD
3. 1 januari 2026 för små och medelstora företag som är noterade, samt små och icke-komplexa kreditinstitut och captivebolag.

2.3.2 EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR)

SFDR (*Sustainable Finance Disclosure Regulation*), är en förordning som gäller vissa typer av finansmarknadsaktörer, där bl.a. bankerna ingår (Europeiska Unionen, 2019). SFDR trädde i kraft mars 2021 och ställer krav på aktörernas förmedling av specifik hållbarhetsinformation till sina kunder och investerare, som skall göras via hemsida och i upplysningar före avtal ingås. Hållbara fonder är ett vanligt exempel, då det ställs som krav att fondbolag skall lämna information om och i vilken utsträckning dess hållbara fonder

bidrar till miljömål eller sociala mål (Finansinspektionen, 2022c). På bankernas hemsidor märker de fonderna efter SFDR-artiklarna, 9, 8 och 6. Artikel 9, är för fonder som har hållbara investeringsmål, artikel 8 främjar miljörelaterade eller sociala aspekter och Artikel 6 beaktar hållbarhetsrelaterade risker.

SFDR-förordningen är en viktig grundpelare i strategin för en hållbar tillväxt. Syftet är att öka transparensen i marknaden för hållbara produkter och för att förhindra *greenwashing*. Ett exempel på *greenwashing* är när en verksamhet marknadsför sig själv eller sin produkt som miljömässigt hållbar, då de i facto inte uppfyller kraven för det (EUROSIF, 2021). Den 6 april 2022 antogs en delegerad akt, som bidrar med en teknisk standard som skall användas av finansmarknadsaktörer och som träder i kraft den 1 januari 2023. I akten specificeras det hur viss information skall presenteras och framställas (Finansinspektionen, 2022c).

2.3.3 EU:s taxonomiförordning

Taxonomi antogs den 12 juli 2020 och är kort sagt ett ramverk som fastställer huruvida en verksamhet är hållbar eller inte, i linje med Parisavtalet. För att styra kapitalflödet mot en mer hållbar utveckling så behövs finansiella produkter vars mål är att vara miljömässigt hållbara. Detta ramverk skall underlätta för investerare och andra intressenter, samt öka transparensen i olika verksamheter för att undvika *greenwashing* (PricewaterhouseCoopers, 2021). Tidigare fanns det alltså inte några tydliga riktlinjer och kriterier för vad som anses vara en hållbar verksamhet, vilket gjorde det alltför lätt att framstå som hållbar. Taxonomi uppfyller därför en väldigt viktig roll genom att bidra med transparens som skall sänka ovissheten hos investerare då det handlar om hållbarhet. Taxonomi kommer även fungera som stöd i unionspolitik gällande hållbar finansiering. Därför är taxonomi en oerhört viktig grundpelare för utvecklingen till en hållbar framtid, då den fungerar som ett ramverk med många funktioner (Unionen, 2020).

För att en verksamhet skall anses vara hållbar, bör den bidra väsentligt till något av de fastställda miljömålen i taxonomi. Samtidigt skall verksamheten heller inte avsevärt skada något av målen, tillika som den bör uppfylla grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter och arbetsrätt. Följande är taxonomins sex miljömål (Finansinspektionen, 2022a):

1. *Begränsning av klimatförändringarna.*
2. *Anpassning till klimatförändringarna.*
3. *Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser.*
4. *Övergång till en cirkulär ekonomi, inklusive förebyggande av avfall och ökad användning av sekundära råmaterial.*
5. *Förebyggande och begränsning av föroreningar.*
6. *Skydd av biologisk mångfald och sunda ekosystem och återställande av skadade ekosystem.*

Taxonomi blev tillämpad den 1 januari 2022, där det först och främst är de två första klimatmålen som skall redovisas i hållbarhetsrapporten. Från och med den 1 januari 2023 kommer taxonomi även att tillämpas på de resterande 4 klimatmålen. Det kommer även att successivt tillämpas flera krav på redovisningen efter 2023 (Finansinspektionen, 2022a).

Dessa aktörer påverkas av taxonomi på följande sätt (Finansinspektionen, 2022a):

1. Stora företag som följer EU:s (NFRD) direktiv för icke finansiella rapporter, får krav på komplettering i hållbarhetsrapporteringen. Kravet för hållbarhetsrapportering (NFRD) gäller endast för företag som har fler än 500 anställda. Detta omfattar både finansiella och icke finansiella företag. Kompletteringen i hållbarhetsrapporten handlar om att företagen skall rapportera i hur stor grad dess verksamhet kan förknippas med verksamheter som är i enlighet med taxonomi.
2. Finansmarknadsaktörer får krav på att informera kunderna huruvida stor del av dess finansiella produkter (t.ex. portföljförvaltning eller fonder) innehåller investeringar som är i verksamheter i enlighet med taxonomi. I enlighet med taxonomi betyder att produkten i fråga är klassificerad som hållbar enligt taxonomi. Denna information skall upplysas i bl.a. broschyrer om finansiella produkter (Unionen, 2020).

Följande sektorer omfattas av taxonomi idag: (Finansinspektionen, 2022a):

- Skogsnäring
- Tillverkning

- Energi
- Vatten, avlopp, avfall och sanering
- Transport
- Bygg och fastighet
- Information och kommunikation
- Vetenskap och teknik

Bankerna skall därför lämna upplysningar om hur stor del av deras exponering är i verksamheter som omfattas av taxonomin, detta gäller de första två åren 2022 och 2023. Om en verksamhet omfattas av taxonomin, innebär det att den innehåller kriterierna för att kunna bedömas om den är hållbar. I början av 2024 så skall även bankerna redovisa för hur stor del av deras tillgångar, som kan klassas som miljömässigt hållbara i enlighet med taxonomin (SwedishBankers, 2022).

2.3.4. Framtida krav på ökat kapitalkrav

Det finns beräkningar på att minst 50% av bankernas tillgångar i dagens läge är exponerade för klimatrelaterade risker (Unionen, 2020). Därför finns det goda skäl till att försöka integrera riskanalysen för påföljande effekter av klimatförändringen och andra miljöfaktorer i tillsynsregelverket.

Enligt EU:s regelverk är det krav på att bankerna måste ha tillräckligt med kapital för att täcka eventuella oväntade förluster. Det finns två tillvägagångssätt för bankerna vid riskmätning för att bedöma kapitalkravet (European Central Bank, 2021):

1. Regelmyndigheternas schablonmetod
2. Egna interna modeller, dessa behöver dock uppfylla vissa villkor.

Med relation till Åtgärd 8 i EU:s handlingsplan för finansieringen av en hållbar tillväxt, så skall kommissionen bedöma om det kan vara behövt med ökat kapitalkrav för bankerna, vid beaktande av klimatrelaterade risker. Detta uppdrag fick slutligen EBA (European Banking Authority). EBA utformade en handlingsplan, där det framkommer i vilka områden institutionerna uppmanas att ta första stegen före EU:s regelverk uppdateras. Ett av områdena uppmanar EBA till att det skall integreras ESG-risker i affärsplanen, riskhanteringen och

beslutsfattningsprocessen. Det uppmanas specifikt till att ESG risker bör tas till hänsyn vid kapitalkrav (European Banking Authority, 2019).

2.4 Den traditionella bankverksamheten

Bankens huvudsakliga syfte är utlåning och inlåning. Detta har varit den mest grundläggande uppgiften, men på samma gång den med mest samhällspåverkan. Inlån från allmänheten har gett banken möjligheten att omvandla sparande till investeringar. Detta innebär att kundens sparmedel lånas av banken, som sedan kan finansiera företags tillväxt i form av utlån (SwedishBankers, 2020b). Före ett lån kan beviljas, gör banken en riskbedömning av kundens kredit. Ju högre kreditrisken är, desto högre räntesats får lånet. Kreditrisken kan sänkas på ett lån, då en säkerhet kan presenteras. Bostadslån och billån är exempel på säkrade lån. Banken blir på detta sätt delaktig av företags eller privatpersoners information, p.g.a. denna övervakningsprocess. På detta sätt har bankerna en stor samhällspåverkan, med tanke på vem som blir beviljade dessa lån. Det är på samma gång bankernas förtjänst att företag kan växa och eventuellt nå internationella marknader (SwedishBankers, 2020a). På samma sätt skulle bankerna kunna medverka till en mer hållbar framtid, förutsatt att individer och företag behöver finansiering för hållbara ändamål.

Kapitalkravet är relaterat till kreditrisken och är något som bankerna måste beakta enligt lag. Kapitalkravet handlar om hur mycket kapital som bankerna behöver, för att täcka sina risker i samband med utlåning. En förhöjd risk, betyder även ett ökat kapitalkrav (European Central Bank, 2021).

2.5. Vad kan bankerna göra för att bidra till en hållbar tillväxt?

2.5.1. Gröna lån

Vid beaktande av bankens inflytande gällande hållbar utveckling, så är gröna lån ett av flera exempel på detta. Teknologiska framsteg har gett banker möjligheten att under processen av kreditriskhantering, att även kunna analysera företags ESG-risker, d.v.s. sociala och miljömässiga effekter av företags verksamhet. Det har även visat sig att banker som finansierar hållbara företag, *kan* ge en lägre räntesats till företag som är hållbara (Schoenmaker & Schramade, 2019). Förutom gröna lån till företag, så har utbudet av privata

gröna lån ökat. Dessa kan vara lån till elbilar, solpaneler eller tilläggsisolering av ett hus för energisnål uppvärmning. Bostäder och byggnader står för ungefär 40% av den totala energiförbrukningen och ca 36% av koldioxid utsläppen. Denna implementering av ESG-riskhantering, med ränterabatt för låntagaren, skulle därför medverka till ett ökat incitament av övergång till bl.a. hållbara affärsmodeller inom företag och privatpersoners hållbara livsstil.

Från en banks perspektiv, så finns det två olika sorter av hållbar utlåning: riskbaserad utlåning och värderingsbaserad utlåning.

2.5.1.1. Riskbaserad utlåning med beaktning av ESG-faktorer

Den nya riskbaserade utlåningen är mer noggrann. Man beaktar nämligen också sociala och miljömässiga risker tillsammans med analysen av kreditrisken (Park & Kim, 2020). Istället för en väldigt begränsad syn på hållbarhet och en svart och vit riskanalys präglad av kortsiktighet, kan man med implementering av dessa ESG-riskanalyser anamma ett långsiktigt tänk.

Ett företag, vars produktion medför höga koldioxidutsläpp, kommer att lida finansiellt i framtiden. Detta beror på eventuella politiska åtgärder och konkurrens med hållbara företag. Detta kan i sin tur innebära att banken ser en hög kreditrisk hos kunden. Om ett företags produktion istället visar ett väldigt lågt koldioxidutsläpp, så sänks därför också kreditrisken. I och med sänkt kreditrisk, blir också räntan mer angenäm. Detta kan fungera som en morot till företag. En morot, som förstås är av finansiell innebörd, men gynnar hållbara företag och kan få andra att gå i samma fotspår. Ett annat exempel är gröna bolån för privatpersoner, vilket egentligen har samma princip som gröna företagslån. Ett lån för ett s.k. Svanenmärkt hus är ett exempel på ett lån som skapar ett win-win-förhållande för både bank och låntagare. Privatpersonen ansöker om ett grönt bolån för att bygga sitt energieffektiva hus, vilket leder till en lägre räntesats på samma gång som husets värde stiger. Detta leder till att låntagarens chans till att betala tillbaka lånet stiger, inte bara p.g.a. den låga räntesatsen men också reducerade energikostnader.

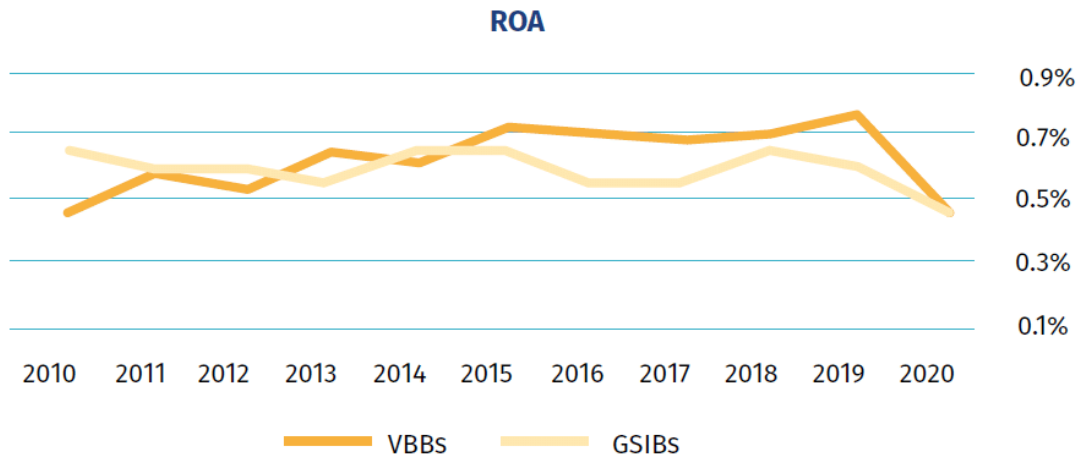
För en mindre hållbar bank, kan andra bankers ESG-riskhantering utnyttjas till en konkurrensfördel. Schoenmaker & Schramade, (2019) menar att mindre hållbara banker kan mer eller mindre uppnå monopol på finansiering av projekt i u-länder, där barnarbete och markförstöring kan bestå. Detta bidrar i sin tur till att banker, som inte implementerar ESG-riskhantering, kan erhålla stora vinster på ohållbara och kostnadseffektiva projekt. På grund av denna negativa konkurrens skapades *Equator Principles* år 2010. *Equator Principles* är ett globalt riktämärke och fungerar som ett ramverk vid företagsbesiktning, för att främja hållbara riskanalyser vid finansiering av projekt.

2.5.1.2. Värderingsbaserad utlåning

Så kallad *impact lending*, är en form av utlåning som är mer sällsynt, men gör en större påverkan i samhället. I den riskbaserade utlåningen beaktas endast ESG- och kreditrisker, men här beaktas också graden av hållbar påverkan tillsammans med riskanalysen.

Värderingsbaserade banker lägger störst fokus på utlåning till hållbara projekt, hållbara företag och företag som jobbar med övergången till en hållbar affärsmodell. Dessa kunder som blir beviljade utlåning, har oftast samma hållbara mål och vision som banken (Ytterjärna forum, 2018). Den övergripande skillnaden mellan värderingsbaserade banker och andra banker som jobbar med CSR, är att man faktiskt implementerar hållbara mål i affärsmodellen. Värderingsbaserade banker vill bryta normen av traditionell bankverksamhet, som är genomsyrad av enbart vinstdrivande mål och snabb avkastning, till att prioritera hållbara fördelar av bankers handlande (Szegegi m.fl., 2021).

Man kan därför se denna typ av bankverksamhet som uppdragsinriktad med långsiktiga avkastningsmål. Det har även visat sig att värderingsbaserade banker klarade sig bättre än de banker med starkast aktieägarstyrning under finanskrisen 2008. Banker som hade sin största del av finansiering på interbankmarknader och hög hävstångseffekt blev, enligt Schoenmaker & Schramade, (2019), de som fick lida värst. Dessa storbanker är systemviktiga banker eller "Globally Systemically Important Banks" (G SIBS), vars eventuella misslyckanden kan skapa en större finansiell kris och hota den globala ekonomin (Schoenmaker & Schramade, 2019).

Figur 1, Return on assets, (GABV - Global Alliance for Banking on Values, 2021)

2.5.2 Gröna fonder

Gröna fonder har på senare tid ökat i popularitet, som en form av hållbart sparande för privatpersoner. (Chen, 2022) skriver att investerare redan på 90-talet försökte hitta mer hållbara placeringar och att Exxon Valdez oljeutsläpp samt stridigheterna om avverkningsrätter i nordvästra Amerika, var begynnelsen av mera hållbara investeringar. Han påpekar även att de få investerare som sökte mer hållbara alternativ, också såg att företag som värnar för miljön, hade en stark konkurrenskraft på respektive marknader

Portfolion i gröna fonder är idag baserade på ESG-kriterier. Företag som jobbar med förnybar energi och som implementerar miljövänliga lösningar inom infrastruktur, är några vanliga exempel på dessa. Granskningen av dessa fonder görs ofta av privata firmor inom investeringsanalys- och förvaltningstjänster, bl.a. Morningstar, som gör risk- och ESG-analyser av flera fonder och aktier. Dessa betyg är tillgängliga för allmänheten och används även av professionella investerare.

Många ESG-fonder kategoriseras ofta som gröna med hänvisningar till SFDR-artiklarna 9 och 8, där artikel 9 representerar fonder som har hållbara investeringar som mål och artikel 8 är fonder som främjar miljömässiga och sociala egenskaper. Taxonomin har bidragit till en tydligare rapportering när det kommer till gröna fonder. Finansinspektionen (2022)

rapporterar att fonder ska avslöja information om omfattningen av dess taxonomianpassning. Detta innebär bl.a. att man ska kunna redogöra hur och i vilken utsträckning de underliggande investeringarna i fonderna bidrar till miljömässiga och sociala mål. EU:s taxonomi är på detta sätt integrerad med SFDR, specifikt artikel 8 och 9.

På den amerikanska marknaden har kategoriseringen av gröna fonder inte varit utan kontrovers. Noonan (2022) rapporterar att Bank of New York Mellon, en multinationell bankkoncern, betalade en uppgörelse på 1,5 miljoner dollar till SEC i maj 2022. Sex investeringsobjekt som inte ens hade gjort anspråk på att vara ESG-fonder hade, enligt SEC, kategoriserats som godkända i bankens ESG-analys. Detta tyder på att det finns plats för förbättring när det kommer till kunskap gällande kategorisering av ESG-fonder samt konstruktiv dialog mellan tillsyningsmyndigheter och banker.

2.6 Bankernas egna initiativ till hållbarhetsarbete

2.6.1 CSR & ESG

Banker och företag har länge arbetat med CSR (Corporate Social Responsibility). Detta initiativ har dock aldrig haft en tydlig standard av hållbara mål som kan uppfyllas. Beskrivningen av CSR är hur ett företag kan lämna ett positivt avtryck i samhället utifrån ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv. Organisationen kan välja innehåll och storlek av sitt eget CSR-program, vilket inom finanssektorn, ofta har visat sig vara sociala insatser inom utbildning och praktikplatser. CSR har också visat sig stärka flera bankers rykten, utan att faktiskt göra någon större skillnad i deras affärsmodeller. Detta har, från en kritiserande synvinkel, setts som ett sätt att generera mer vinst och som en oärlig distraktion från bankernas ekonomiska kärnfunktion (Dabo, 2020).

ESG har på senare tid blivit ett mer relevant begrepp än CSR, då ESG är något man implementerar i hela affärsmodellen för att främja det långsiktiga hållbarhetsarbetet inom verksamheten. Detta är mer enhetligt, eftersom ESG mäts i hur hållbart ett företag eller en investering är (Polley, 2022).

Slutsatsen är att CSR kan vara bra för att öka en intern medvetenhet om hållbarhet, men implementeras inte i hela organisationens affärsmodell. ESG är ett mer konkret initiativ, med mätbara hållbara mål och siffror.

Från ett öppet tolkande av vad och hur hållbart något är, kan nu organisationer med hjälp av ESG, integrerat med EU:s taxonomi, göra en verklig bedömning av vad som är hållbart i deras verksamhet.

2.7 Teoretisk syntes

För att belysa hur EU:s direktiv, förordningar och teorin från böckerna kan sammankopplas, så vill vi hänvisa till "tankesmedjan" Bruegel (Bruegel, n.d.). Bruegel anses vara den bästa internationella tankesmedjan inom ekonomi, enligt 2020 Global Go to Think Tank. Den 30 april 2019 höll Bruegel ett event där Dirk Schoenmaker, som är professor i banking och finans, presenterade sin egna bok "Principles of Sustainable Finance". Med i seminariet fanns även Mario Nava och Pascal Coret. Mario är chef över den horisontella styrningen i EU kommissionen medan Pascal är chef över statsobligationerna och biträdande chef för portföljförvaltningen i Caisse des Dépôts. Mario uttrycker sig optimistiskt om att lokalen är fullsatt, och understryker att detta tyder på att hållbar finansiering är framtiden. Sedan ger han en översikt över EU:s strategi för att åstadkomma hållbar finansiering, där han berättar om några paralleller med boken och hur det främst handlar om att försöka ändra beteenden. Han berättar också att det riskbaserade tillvägagångssättet är det som främst används som incitament för bankerna i deras övergång till en mer hållbar finansiering. Bankerna beaktar främst maximal avkastning, utan att ta några andra faktorer i hänsyn. Därför skall det riskbaserade tillvägagångssättet i form av risker relaterade till ESG aspekter, fånga bankernas uppmärksamhet. Schoenmaker tackar för Marios input och understryker att denna beteende förändring är den största utmaningen. Schoenmaker poängterar att finanssektorn ligger före akademien gällande ämnet och boken skall komplettera en del av detta.

3. METOD

3.1. Forskningsstrategi

För att kunna svara på uppsatsens syfte och dess frågeställningar, så har både en empirisk studie och en litteraturstudie gjorts.

Den empiriska studien görs i form av en kvalitativ studie med en deduktiv ansats, där vi intervjuar representanter från två olika banker som är verksamma på Åland. I den deduktiva ansatsen så utgår studien ifrån tydliga teoretiska frågeställningar. Med den kvalitativa forskningsmetoden så samlar vi in data, som dock är svår att mäta, men kan ge en djupare inblick i ämnet. Detta eftersom de intervjuade berättar kring ämnet i fråga, vilket leder till en mer specifik diskussion och skulle inte vara möjlig att uppnå med en kvantitativ forskningsmetod. Baserat på det insamlade materialet från dessa intervjuer, så kan våra hypoteser i sin tur bevisas eller motbevisas (SurveyMonkey, 2021).

De två bankerna som vi intervjuade är Ålandsbanken och Andelsbanken på Åland och representanterna är till antalet totalt tre stycken. Ålandsbankens representant är hållbarhetschef inom fondförvaltning medan Andelsbankens representanter är placeringschef och vice- vd. Vi har fört intervjun utifrån en intervjuguide, vars frågor är grundade i EU-rapporter och teori, som även har skickats till bankernas representanter i förväg.

Litteraturstudien utfördes med hjälp av böcker, vetenskapliga artiklar, webbsidor och rapporter från bankerna. Vi anser att böckerna och de vetenskapliga artiklarna är de mest trovärdiga källorna, då dessa är skrivna av ekonomiska experter och professorer. Vi går också igenom förordningar och direktiv från Europeiska Unionen och information från Svenska Bankföreningen, vilket i sig är faktabaserade källor.

3.2. Urval

Urvalsmetoden beskriver på vilket sätt vi har gått till väga, när vi valt ut vilka banker vi skall intervjua. Det finns många olika urvalsmetoder och man försöker eftersträva ett urval som skall representera den generella populationen för att det skall vara så trovärdigt som möjligt. Den mest grundläggande urvalsmetoden är obundet slumpmässigt urval, vilket är något som förekommer i många kvantitativa forskningar och undersökningar. Baserat på att bankerna utgör den största andelen av företag i finanssektorn och uppsatsens huvudämne är hållbar finansiering, så har vi valt att intervjua två lokala banker. Urvalet är därför väldigt litet, vilket betyder att detta sänker trovärdigheten (Teetutkimus, 2021). För att öka trovärdigheten, har vi därför baserat urvalet på våra egna hypotetiska påståenden, där den ena banken representerar en konventionell bankverksamhet och den andra en mer modern och trendig bankverksamhet gällande hållbarhet. Denna urvalsmetod kallas avsiktlig urvalsmetod (SurveyMonkey, 2021).

Att intervjua dessa två banker, anser vi därför vara en bra grund för att få en godare inblick i deras verksamheter och arbete gällande hållbar finansiering. Intervjun med Andelsbanken är delvis väldigt begränsad, eftersom de ingår i en väldigt stor koncern, där styrningen över hållbarhetsarbetet kommer främst från deras centralinstitut OP Andelslag. Vi kompletterar detta med hjälp av information från OP-gruppens webbplats. Ålandsbanken är däremot en betydligt mindre organisation, där den intervjuade i fråga är expert på detta område. Detta ger oss en djupare inblick med endast intervjun, dock så kompletteras även detta med ytterligare information från deras webbplats.

Orsaken till att vi har valt att använda dessa två metoder, är främst för att få in heltäckande information om dessa två banker och deras implementering gällande hållbar finansiering. Ett argument kan vara att urvalet borde vara bredare och involvera flera banker, för att i sin tur få flera perspektiv gällande hållbarhetsrelaterad bankverksamhet (Teetutkimus, 2021). Detta skulle dock betyda ett mer omfattande arbete, men vi anser att urvalet ändå täcker de grundläggande principer gällande banking och dess kärnverksamhet, vilket är i enlighet med vårt syfte.

4. EMPIRI

4.1 Ålandsbanken

Ålandsbanken är en åländsk affärsbank och bankkoncern som grundades 1919 och har idag över 800 anställda, med huvudkontor i Mariehamn. På Ålandsbankens hemsida skriver de om hur deras engagemang i samhällsutvecklingen är en viktig filosofi. Som exempel på detta, så hänvisar de till deras miljösatningar och antagningen av FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Ålandsbankens klimatmål är klimatneutralitet, nettonoll och klimatkompensation. År 2021 lades det ner mycket arbete och fokus på de åtgärder som krävs för en omställning och för att möta upp Parisavtalets deadline. Då fastställdes även följande mål:

1. Minska CO₂-utsläppen med 50% till år 2030
2. Klimatneutralitet 2035
3. Nettonollutsläpp år 2050

Klimatkompensation skall utföras för den del av CO₂ utsläppen som är kopplade till den egna verksamheten (Ålandsbanken, 2022b).

Ålandsbanken behöver även rapportera för hur stor andel av deras verksamhet som omfattas av taxonomin. Eftersom det är brist på förstahands-data, så betyder detta att endast en del av verksamheten kan rapporteras. Andelen av tillgångar som kan omfattas av taxonomin är därför 56 % (Ålandsbanken, 2021). Av Ålandsbankens fonder, så är alla hållbara förutom en, dessa är listade på hemsidan enligt SFDR-artiklarna, 9,8 och 6. Fonderna klassificeras enligt Morningstars betygsättning, men även MSCI:s ESG-betyg (Ålandsbanken, 2022a).

Ålandsbanken har inte rapporterat över hur stor andel av deras fonder är i enlighet med taxonomin, eftersom detta endast var frivilligt för årsrapporten 2021. Banken har en egen flik på hemsidan som heter "ansvarsfull kreditgivning". Det står inget om miljörelaterade risker och huruvida dessa tas till hänsyn vid kreditgivningen för privatlån, utan där fokuserar de på kundens återbetalningsförmåga som ett hållbarhetsansvar. Vid företagens kreditgivningsbeslut beaktar banken dock ESG-risker.

4.2 Intervju Ålandsbanken

Anna-Stina Wiklund, Hållbarhetschef inom Ålandsbankens fondförvaltning

Anna-Stina jobbar på Ålandsbanken Fondbolag AB, som är ett helägt dotterbolag till Ålandsbanken ABP. Hon jobbar tillsammans med 40 andra kollegor på fondbolaget, där hon ansvarar för att fondernas innehåll är i enlighet med olika standarder gällande hållbarhet. Hon anser att hennes arbete är kul och intressant, då hållbarhet ännu är ett nytt fenomen som medför ständig förändring och utveckling. Anna-Stina berättar hur finanskrisen 2008 påverkade riktningen mot en mer hållbar bankverksamhet. Hon menar att allmänheten började inse nackdelarna, som är grunden till bristen på socialt och miljömässigt ansvar inom den traditionella bankverksamheten.

4.2.1. Implementering av EU:s direktiv och förordningar

Innehållet av EU:s taxonomi studeras noga och man följer även upp vilken omfattning den kan ha på de bolag som de placerat i. Bolagen behöver endast i nuläget rapportera om hur stor del av deras verksamhet som eventuellt kan täckas av taxonomiförordningen, även kallat "Taxonomy Eligibility". Redan nästa år ska den exakta procentuella andelen av bolagets omsättning, som kommer från taxonomirelaterade verksamheter, rapporteras. Denna process kallas "Taxonomy Alignment".

Fram till årsskiftet ska Ålandsbanken Fondbolag AB framställa s.k. SFDR-relaterade förhandsinformationsblanketter. I dessa blanketter ska de kunna rapportera hur stor del av en fonds innehav kan förväntas vara taxonomirelaterade. Anna-Stina ger exempel på deras vindkraftsfond som kan kopplas till en av taxonomins definitioner för hållbar energi, som i detta fall är energiproduktion med vindkraft. Denna identifiering blir dock mer utmanande i deras aktie- och räntefonder.

Ålandsbanken har en arbetsgrupp som ständigt följer med EU:s direktiv gällande hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR). Detta arbete startade på hösten 2020 som en proaktiv insats, eftersom SFDR kom till skott i mars 2021. Fr.o.m. augusti har man börjat fråga efter kundens hållbarhetspreferenser gällande placeringar, där man ska kunna erbjuda

produkter i linje med biodiversitet, jämställdhetsfrågor eller andra relevanta hållbarhetspreferenser. Efterfrågan på dessa fonder har varit relativt stabil. Det finns dock en stor klyfta mellan kunder som värderar hållbarhetsfrågor och vill placera enligt dessa, sedan finns det kunder som enbart efterfrågar konventionella placeringar med så bra avkastning som möjligt.

Ålandsbanken faller även under ramen för bolag som måste upprätthålla en hållbarhetsrapport.

4.2.2. Egna initiativ till hållbarhet

Egna initiativ till hållbarhet sker i form av utbildningar och CSR-program.

Det hålls årliga utbildningar inom hållbara placeringar och relevant information om nuläget och framtida åtgärder. Alla fondförvaltare måste även gå en obligatorisk utbildning, som heter CEESGA (Certified European ESG Analyst).

Ett av deras största program är Östersjöprojektet, vilket är en stor del av identiteten som kunder förknippar med Ålandsbanken. Inom Östersjöprojektet betalas det årligen 550 000 € till projekt, program eller initiativ som bidrar till renandet av Östersjön. Detta har även expanderats till det s.k. Östersjökortet, som är kopplat till Åland Index. Åland Index, som skapades av Ålandsbanken och samarbetspartners, är ett beräkningssystem som mäter koldioxidavtrycket baserat på kortägarens transaktioner.

Anna-Stina berättar att detta initiativ startade före lagstadgade hållbarhetsdirektiv, p.g.a. naturliga skäl. Det finns ett behov för denna påverkan då nästan alla kunder inom Ålandsbanken själva vill att Östersjön ska må bra. Då Ålandsbanken är en liten aktör som inte är bunden till stora och byråkratiska strukturer, så har detta främjat deras innovationsförmåga gällande detta. I sin tur har detta förknippat Ålandsbanken med hållbarhet och bidragit till en starkare *brand-building* inom hållbarhetsområdet de senaste åren. T.om. före finanskrisen 2008 hade de en fond med miljöfokus, men i och med krisens verkningar behövde de stänga ner fonden.

Ålandsbankens investeringar och handlingar visar en delad vision gällande framtiden, som är hållbarhet. Detta tyder på att Ålandsbanken är en värderingsbaserad bank, som även klarade

sig bra under finanskriserna på 90-talet och år 2008, till skillnad från G-SIBS. Anna-Stina menar dock att finanssektorn i generella drag ännu har en lång väg att gå, då en större implementering av hållbar finansiering kan kräva ett generationsskifte. Hon önskar att man i framtiden har integrerat hållbarhet och finans helt och hållet, så att detta blir ett naturligt förhållande i alla affärer.

4.2.3. ESG-riskanalyser

ESG-riskanalyser görs vid beräkningen av kapitalkravet. Man undersöker den förväntade sannolikheten att relevanta ESG-risker materialiseras och vad för tidshorisont detta gäller. Med hänsyn till dessa frågor, kan man få svar om det är nödvändigt att fortsätta att investera i respektive bolag.

Vid kreditgivning till privatpersoner beaktas ännu inte ESG-risker. Detta innebär i sin tur att vid lån för t.e.x. elbil och installation av solpaneler, inte ges någon lägre räntesats åt kunden. Vid företagsfinansiering beaktas dock ESG-riskanalysen tillsammans med kreditriskanalysen, men är generellt inte heller en parameter som påverkar räntesatsen. Man använder sig däremot av exkluderingsprincipen, t.e.x. branscher som använder sig av fossila bränslen.

4.2.4. Granskning av hållbarhet i gröna fonder

Graden av hållbarhet i Ålandsbankens fonder granskas med hjälp av MSCI och Morningstar. MSCI gör ESG-analyser på både fond- och bolagsnivå, som man sedan kan jämföra sinsemellan. Morningstar jämför de fonder som finns inom separat segment, t.ex. aktier i Norden eller aktier i Europa. De gör alltså en relativ bedömning, baserat på andra fonders hållbarhet inom samma segment. Förutom dessa externa analyser, så använder de sig även av en exkluderingsprincip gällande placeringarna. De placerar alltså inte i bl.a. tobaksbolag, kontroversiell vapenindustri och utvinningsverksamhet för kol.

Som det tidigare har nämnts, av alla deras fonder, har endast en fond koppling till SFDR-artikel 6. Alla andra fonder är hållbara med koppling till artikel 8 eller 9. Även detta kan ses som ett resultat av Ålandsbankens höga ambition gällande hållbarhet.

4.3 Andelsbanken för Åland - OP-gruppen

Andelsbanken för Åland har funnits sedan 1925 och är en inlåningsbank lokaliserad i Mariehamn med ca 30 anställda. Andelsbanken ingår i OP-gruppen som består av 120 andra andelsbanker runt om i Finland och Baltikum med cirka 13 000 anställda. OP-gruppen har ett centralinstitut som heter OP andelslag, vars uppgift är att styra hela gruppens centraliserade tjänster, affärsrörelsens utveckling, strategiska styrning och intressebevakning. OP-gruppen har ett hållbarhetsprogram med tre långsiktiga klimatmål, vilka är följande (OP, 2021).

1. 2025 Klimatneutralt OP gällande utsläpp från energi och bränslen
2. 2030 Halvering av utsläppenintensiteten för växthusgaser i placeringar och minskning av utsläpp i företags kreditportföljer (25%)
3. 2050 Klimatneutrala fonder och företagsportföljer

Andelsbanken för Åland är ett eget företag och är därför en egen juridisk person, dock måste banken följa dessa långsiktiga klimatmål eftersom de ingår i OP-gruppen. Detta betyder att även deras företagskredit-portföljs utsläpp måste minskas med 25% senast 2030 för att till slut bli klimatneutralt 2050. På OP-gruppens webbplats finns chefdirektören Timo Ritakallios översikt för OP-gruppen 2021, där han berättar om hur snabba förändringarna i omvärlden kräver en fortlöpande strategisk förnyelse. Detta gjordes 2021, där man har integrerat hållbarhet och ESG-aspekterna ännu mer än förut i affärsrörelsen.

OP-gruppen har 20 olika hållbara placeringsfonder på deras hemsida, där de klassar dem efter SFDR artikel 9 och 8. Fonderna klassificeras även med Morningstars hållbarhetsbetyg, som är en femgradig skala. Enligt taxonomiförordningen skall bankerna rapportera hur stor andel av fondens underliggande investeringar är i enlighet med taxonomin. I OP-gruppens fondprospekt, så finns detta frivilligt rapporterat. I de fonderna som är i enlighet med artikel 9, är det OP Klimatet och OP Rent Vatten som presterar bäst i relation till hållbarhet. Dessa två fonder har en minimiandel med 75% i hållbara placeringar och 3% är i enlighet med taxonomin. Av artikel 8 fonderna, så är det OP Hållbar värld som är presterar bäst med 10% i hållbara placeringar och 3% i enlighet med taxonomin. Av alla dessa 20 fonder, så är det

endast tre av dem som är i enlighet med taxonomin med en andel på 3%. OP-gruppen har även Finlands första globala påverkansfond, denna fond är en form av *impact investing* och kan därför kategoriseras som en värderingsbaserad produkt. Fondens syfte är inte enbart ekonomisk avkastning, utan även positiva effekter för miljön och samhället (OP, 2021).

I OP-gruppens verksamhetsberättelse och bokslut för 2021, har de rapporterat om hur stor del av olika typer av deras bankverksamhet omfattas av taxonomin. Bostadslånen omfattas till 100% av taxonomin och av företagsfinansieringens NFRD-exponeringar omfattas till 33,1%. Bankrörelsens skuldebrev omfattas till 3,4% av taxonomin (OP, 2022).

OP-gruppen erbjuder även hållbar företagsfinansiering med hjälp av deras egna ESG-riskbedömningsmetod, vars metod baserar sig på ekvatorprinciperna. Dessa principer, som tidigare har nämnts, används för att hantera de sociala och miljörelaterade riskerna inom projektfinansiering. OP-gruppen har dock inte gröna lån till privatpersoner utan fokuserar mera på gröna lån till företag (OP, 2021).

4.4 Intervju Andelsbanken för Åland

Hannes Byskata, ansvarig för OP-private placeringar.

Hannes är förman på en av de avdelningarna som enbart jobbar med placeringar. Hans vardagliga arbete består av kundmöten, att vara uppdaterad via nyheter och ha en bra omvärldsanalys samt se hur detta kan påverka kundens placeringar. Utmaningarna i arbetet är detsamma som gör det intressant: man blir aldrig fullärd och det händer nya saker hela tiden. Den största utmaningen är av tekniska slag. Detta beror på ständiga myndighetskrav som, ofta på kort varsel, ska implementeras i befintliga system. Detta kan skapa en osmidighet gentemot anställda och kunder. Arbetet blir på detta sätt mer reaktivt än proaktivt, då dessa myndighetskrav är obligatoriska och måste implementeras före det kundorienterade arbetet.

Stefan Jakobsson, VVD och chef för företagskreditavdelning.

Varje företagskund som ska ha krediter har en ansvarsperson, vilket är någon av Stefans medarbetare. För en mindre företagskund som söker kredit, görs kreditriskanalysen lokalt

utan hjälp av någon annan enhet eller funktion. Utgångspunkten är att använda sig av arbetsverktyg som automatiserade ratingmodeller, men ska sedan manuellt korrigeras så att de kan säkerställas som rimliga. Stefans roll är att kontrollera att dessa processer har gjorts och att ställningstaganden är rimliga. Mycket av hans arbetstid går alltså till att ta och fundera kring kreditbeslut. Han är även complianceansvarig och involverad i att sköta juridiska problem som kan uppstå i verksamheten. Utmaningarna med arbetet är att det ständigt kommer nya myndighetskrav med kort varsel och att sedan kunna anpassa sig efter dessa. Dessa myndighetskrav är sällan hållbarhetsrelaterade, men Stefan tror att detta bara kommer att öka med framtiden.

4.4.1. Implementering av EU:s direktiv och förordningar

Förutom att specificera hur hållbara vissa insatser är, så är EU-taxonominns syfte att främja transparens mellan banken och kunden. Hannes säger att det har tillkommit frågor gällande placerarprofilen åt kunder. Kunder kan nu definiera sina preferenser; t.ex. om man vill att placeringen ska följa EU:s taxonomi eller ej, eller hur stor del av placeringarna som ska följa taxonomin. Sedan kan förstås kunderna strunta i att specificera dessa preferenser. Hannes är dock frågande till hur kunder känner till taxonomin idag eller vad det egentligen innebär, men det kommer ändå nya placeringsprodukter som siktar på bra uppföljning. Denna uppföljning sköts ofta av externa leverantörer, vars jobb är att följa upp olika beslut hos bolag.

Detsamma gäller med arbetet i enlighet med EU:s direktiv gällande hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR). Det måste helt enkelt tillämpas mer information gällande placeringarna och vilka som faller under artikel 6,8 och 9. Om kundens preferenser gällande placeringarna är hållbara, så måste det meddelas ifall något avvikande kan ske. Det krävs i sin tur en motivering till varför denna avvikelse kommer att ske.

Generellt påverkar det också indirekt fondbolagens placerings-policies, vilket kan leda till en större inriktning mot hållbara placeringar. Den stora frågan, enligt Hannes, är om fokuseringen på hållbara placeringar kommer att minska om vi går mot en svagare ekonomisk tillväxt.

I nuläget behöver Andelsbanken för Åland inte hållbarhetsrapportera, utan detta rapporteras istället av hela OP-gruppen som en enhetlig organisation. Det finns dock en chans att detta kan ändras vid år 2026, p.g.a. att CSRD ska tillämpas på små och icke-komplexa kreditinstitut. Detta är dock ännu för tidigt att svara på i nuläget.

4.4.2. Egna initiativ till hållbarhet

Bankens egna initiativ gällande hållbarhetsarbete förekommer i form av CSR-program och utbildningar. CSR-programmen, som kan delas in i tre grenar; miljö-och klimatfrågor, människor och samhälle och en välordnad egen förvaltning. Stefan gav ett konkret exempel på vad Andelsbanken på Åland har gjort utifrån ett av CSR-programmets grenar, människor och samhälle. En åtgärd är att de ska främja medborgarnas kunskap inom ekonomiska frågor. Med denna utgångspunkt höll de föreläsningar på grundskolor och gymnasier, för att lära ut hur man sköter sin privatekonomi och hur man kan driva ett företag i framtiden.

Utöver dessa enhetliga CSR-program inom OP-gruppen, har även Andelsbanken på Åland satsat på interna och lokala insatser gällande hållbarhet. De har bl.a. installerat egna solpaneler och gett anställda rätt att ibland avsätta en arbetsdag för att istället göra en allmännyttig insats, t.ex. samarbete med Emmaus och matbanken.

Utbildning av personalen gällande hänsyn till hållbarhet vid finansiell rådgivning görs både på ett obligatoriskt och frivilligt plan. År 2021 deltog Andelsbanken på Åland i en frivillig kurs gällande hållbarhetsfrågor, som hölls av ett externt svenskt utbildningsföretag.

De anser att hållbarhetsrelaterat arbete på eget initiativ både handlar om en image och en win-win-situation mellan bank och kund. Stefan förklarar att bankens arbete med att stödja människor med skötsel och kunskap gällande ekonomi är tänkt som ett partnerskap.

4.4.3. ESG-riskanalyser

I EBA:s handlingsplan för hållbar finansiering finns det rekommendation om beaktande av ESG-risker vid beräkning av kapitalkravet.

Stefan berättar att de inte har en egen handelsportfölj, vilket innebär att de inte själva placerar på börsen. Där finns alltså inga tillgångar som kan påverkas. De tillgångarna som kan stå inför ESG-risker är i kreditgivningen. Stefan menar dock att några direkta ESG-risker inte beaktas vid beräkning av kapitalkravet, men däremot indirekta ESG-risker. Indirekt kan detta innebära att ett företags rating kan påverkas om de har höga miljörelaterade risker.

Om en privatperson ansöker om ett lån från Andelsbanken för Åland, så görs det i nuläget ingen ESG-analys tillsammans med kreditriskanalysen. Vid företagslån, oavsett storlek på kredit, så har detta en ESG-klassificering. Denna ESG-analys utförs automatiskt vid mindre företag eller kreditgivning, men vid större företag och kreditgivning utförs denna analys manuellt av en expertgrupp inom Andelsbanken.

En framtida ökande takt av krav på hållbarhet gör att banken, enligt Stefan, måste skapa nya kundurval och försöka hjälpa kunder med att övergå till grönare teknologi. Hur detta ska göras är ännu i sin linda och det kommer ta ett tag innan denna arbetsprocess är fulländad, då detta är ett nytt fenomen.

4.4.4. Granskning av hållbarhet i gröna fonder

När det kommer till uppföljning av hur hållbara vissa fonder är, köper Andelsbanken in ESG-betyg från externa leverantörer. Det finns dock ett annat sätt för granskning och påverkan, förutsatt att man har större inflytande. Om man är en större delägare i ett fondbolag, så kan man även agera som en aktiv delägare och påverka mot en hållbarare riktning. Slutligen kan man använda sig av exkluderingsprincipen, vilket har nyttjats en längre tid. Detta innebär att man exkluderar icke-hållbara bolag som placeringsobjekt i fonder, t.ex. vapen- och tobaksindustrin.

Hannes anser att det ännu idag verkar vara svårt för institutionella placerare, som fondbolag, att vara ense om vad en hållbar eller etisk placering är. Det som anses vara hållbara placeringar idag, kan anses mindre hållbart om ett år.

5. ANALYS

Bankernas har en nyckelroll gällande övergången till en hållbar framtid, både med kreditgivningen och kapitalförvaltningen. Utifrån empirin, så ser vi att Ålandsbanken och Andelsbanken för Åland beaktar ESG risker vid kreditgivningen till företag, dock inte till privatpersoner. Räntesatsen påverkas inte i kreditgivningen till företag som har ett gott resultat i ESG-analysen, vilket betyder att det är begränsat med direkta incitament för företag att satsa på hållbarhet. Saknaden av gröna lån med en lägre räntesats till privatpersoner, är också en begränsning som borde tas på större allvar. Enligt Schoenmaker & Schramade (2019) så kan "Nudging teorin" appliceras här, som en indirekt beteendeförändring. Detta har däremot Nordea nyligen börjat med, där de gröna lånen medför en lägre räntesats (Nordea, 2022). Schoenmaker & Schramade (2019) menar att det finns flera barriärer gällande implementeringen av hållbar kreditgivning. Ett av barriärerna är att utbilda personalen i hållbarhetsrisker. Där ser vi att både Ålandsbanken och Andelsbanken för Åland har tagit egna initiativ till att utbilda sin personal gällande hållbarhetsrisker. På lokal nivå, har Andelsbanken satsat mera på de sociala faktorerna i ESG-aspekterna. Där de har åkt ut till flera skolor på Åland och förmedlat vikten av att upprätthålla en god privatekonomi och hur man sköter driften av ett företag. Ålandsbanken har ett tydligt fokus på miljöfaktorerna gällande ESG-aspekterna på lokal nivå. Där har vi Östersjöprojektet som exempel, tillika med Ålandsindexet och Östersjökortet.

Gällande bankernas kapitalförvaltning i sin fondverksamhet, läggs det mycket vikt kring hållbarhetsaspekter. Dock ser vi tydligt att Ålandsbanken har ett större fokus på detta, i.o.m att 85% av deras fonder är klassade som hållbara. Granskningen av fonderna utförs främst av utomstående kreditbedömningsinstitut, som Morningstar och MSCI. Därför är det viktigt att institutionernas legitimitet granskas, vilket finns i EU:s handlingsplan för hållbar tillväxt i åtgärd 6.

Det är tydligt att bankerna implementerar hållbarhet allt mera i deras strategiska plattform, vilket kan observeras i deras marknadsföring. Även på bankernas hemsidor, så finns det väldigt mycket information om hållbarhet. Både Ålandsbanken och Andelsbanken berättar

om hur det fokuseras allt mera på ESG och hållbarhetsfaktorer för verksamhetsåret 2021. Mycket av den information som finns på bankernas hemsidor och i rapporterna gällande hållbarhet, är både frivillig och lagstadgad. Orsaken till att bankerna arbetar med egna initiativ gällande hållbarhet utöver vad som är lagstadgat, är inte något som har ett specifikt svar. Däremot kan vi dra slutsatsen att det är en blandning av flera olika faktorer. Dessa faktorer beror främst på de politiska strömmarna, som medför ett allt större ansvar och flera skyldigheter inom finanssektorn. Detta leder därför till att bankerna implementerar detta proaktivt, vilket underlättar belastningen av framtida regelverk. Allmänhetens förväntningar och krav ökar också tillika, vilket betyder att en stark hållbarhetsbild av företaget är en stark konkurrensfördel. Den sista faktorn förutsätter ett långsiktigt tänk, där framtiden är oviss kring det politiska flödet, men säker kring konsekvenserna av klimatförändringen om åtgärder inte vidtas. Detta orsakar därför en verklig risk som står framför bankerna och företagen.

6. SLUTSATS

Hållbar finansiering är i ett tidigt stadium och den framtida utvecklingen kring ämnet kan man spekulera mycket om. Det sägs att de yngre generationerna blir allt mer medvetna om klimatet, medan de äldre generationerna generellt är fast i det konventionella tänket. Denna hypotes skulle kunna förtydliga framtidsutsikten gällande hållbar finansiering. Detta betyder att framtiden för hållbar finansiering ser lovande ut och att en nutida fokusering på integreringen av hållbarhetsaspekter är vital för en lyckad övergång. Det traditionella tänket kring att maximera vinsterna och expandera verksamheten är ännu det dominerande inom finanssektorn. Övergången förutsätter integreringen av ESG-faktorer, vilket vi idag kan ses som det första steget. En lyckad övergång innebär en framtid med en fulländad hållbar finansiering, där ESG-aspekterna inte längre är en separat del av finansieringen. Istället är dessa en naturligt inbakad faktor, som väger lika mycket, och om inte mer än den normaliserade synen på att endast maximera vinster. Att akademien ligger långt efter denna realisering, behöver därför inte vara något negativt, då det är individer som är nyckeln till att denna övergång kan lyckas. I och med detta och framtida politiska ställningstaganden, finns det därför skäl till att utbildningar inom ekonomi anpassar sig efter denna kommande förändring.

Övergången behöver regler och ramverk, kring transparens och förtydliganden kring vad som anses hållbart. EU:s taxonomi fungerar därför som ett fundamentalt ramverk, som uppfyller en viktig roll tillika med SFDR förordningen. De europeiska länderna ligger på topp i världen gällande den hållbara utvecklingen, vilket är något prestigefyllt och som kan användas konkurrenskraftigt i framtiden.

I vår studie kan man se att kopplingen mellan teorin och det reella arbetet med hållbar finansiering, hos de två aktörer vi intervjuade, lämnar en klyfta. Teorin som vi till mesta dels har använt oss av, beskriver en blivande hållbar finanssektor eller hur bankvärlden bör opereras inom en snar framtid. Däremot använde vi oss av direktiv och reglemente från EU, vilka är helt faktabaserade, då dessa faktiskt driver bankerna mot en hållbarare riktning. Detta avspeglades klart och tydligt i de två aktörernas verksamhet.

Validitet och reliabilitet

Enligt Alvehus (2019), så är den traditionella användningen av begreppen reliabilitet och validitet väldigt begränsad när det handlar om kvalitativ forskning. Orsaken till detta är för att begreppen är hämtade från forskning som baseras på avbildningstänkande. Med begreppet validitet avses huruvida bra vi undersöker det vi vill undersöka. Vi undersökte två aktörer, vilket kan ge en begränsad inblick på hållbarhetsrelaterat arbete inom finanssektorn.

Högt kvalificerade individer deltog i intervjun, men i och med den mera visionära teorin som kopplas ihop med verkligheten av hållbar finansiering på Åland idag, så anser vi att studien får en medelhög validitet. Reliabilitet syftar på forskningsresultatens förmåga att upprepa sig, det vill säga om samma undersökning görs på nytt, kommer man fram till samma resultat då? Förutsättningarna för detta, är förstås att metoden för insamling av information är pålitlig och reliabel (Alvehus, 2019). Empirins innehåll i vår undersökning har en hög relevans i enlighet med vårt syfte och våra frågeställningar. Vi anser därför att studiens reliabilitet är hög.

Förslag på vidare forskning är hur en potentiellt lägre räntesats, som erbjuds av banker vid gröna ändamål, skulle kunna påverka människors och företags val till finansiering och hållbarhet.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

- Alaeus, L. (2015). *Att slakta en guldkalv: visioner för ett hållbart samhälle* (1 uppl.). Carlsson.
- Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod* (2 uppl.). Liber.
- Bruegel. (n.d.). *Bruegel is the European think tank that specialises in economics*.
Bruegel | The Brussels-Based Economic Think Tank. Retrieved November 15, 2022, from <https://www.bruegel.org/bruegel-european-think-tank-specialises-economics>
- Bruegel. (2019, April 30). *Principles of sustainable finance | 30 April 2019*. Youtube.
<https://www.youtube.com/watch?v=l5oEZ7P4HfI>
- Chen, J. (2022, July 8). *Green Fund Definition*.
https://www.investopedia.com/terms/g/green_fund.asp
- Dabo, M. (2020, February 21). *CSR in the banking sector*. Retail Banker International.
<https://www.retailbankerinternational.com/uncategorized/csr-in-the-banking-sector/>
- Europeiska Unionen. (2018). *Meddelande från kommissionen: Handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt*.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0097&from=EN>
- Europeiska Unionen. (2020, June 18). *Taxonomy*.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.198.01.0013.01.SWE&toc=OJ%3AL%3A2020%3A198%3ATOC
- European Central Bank. (2021, November 3). *[No title]*.
https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/internal_models_sv.html
- EUROSIF. (2021, September 22). *SFDR. EUROSIF*.
<https://www.eurosif.org/policies/sfdr/>

- Finansinspektionen. (2022a). *Taxonomi*.
<https://www.fi.se/sv/hallbarhet/regler/taxonomi/>
- Finansinspektionen. (2022b). *Hållbarhetsredovisning*.
<https://fi.se/sv/hallbarhet/regler/redovisning/>
- Finansinspektionen. (2022c). *Hållbarhetsrelaterade upplysningar*.
<https://www.fi.se/sv/hallbarhet/regler/upplysningar/>
- Finansinspektionen. (2022d). *Fonder med hållbar investering som mål*.
<https://www.fi.se/contentassets/47769b6e2402473f9052c83413e83449/fonder-hallbar-investering-mal.pdf>
- GABV - *Global Alliance for Banking on Values*. (2021, November 15). GABV - Global Alliance for Banking on Values; GABV. <https://www.gabv.org/>
- Gulliksson, H., & Holmgren, U. (2021). *Hållbar utveckling. Livskvalitet, beteende och teknik* (4 uppl.). Studentlitteratur.
- Malmaeus, M. & Österbergh, R. (Red.). (2018). *Ekonomi för Antropocen: skiftet till en hållbar värld* (1 uppl.). Carlssons.
- Noonan, L. (2022, September 20). "Green" funds warned of hazardous grey areas. *Financial Times*.
<https://www.ft.com/content/716a039b-4267-4946-aa9e-389600c47937>
- Nordea. (2022). *Vad är gröna lån?*
<https://www.nordea.com/sv/nyhet/vad-ar-grona-lan>
- Norström, A. V., Dannenberg, A., McCarney, G., Milkoreit, M., Diekert, F., Engström, G., Fishman, R., Gars J., Kyriakopoulou, E., Manoussi, V., Meng, K., Metian, M., Sanctuary, M., Schlüter, M., Schoon, M., Schultz, L. & Sjöstedt, M. (2014). Three necessary conditions for establishing effective Sustainable Development Goals in the Anthropocene. *Ecology and Society*, 19(3).
https://www.academia.edu/12445222/Three_necessary_conditions_for_establishing_effective_Sustainable_Development_Goals_in_the_Anthropocene

- OP. (2021). *Hållbarhet*. <https://www.op.fi/op-gruppen/ansvarskansla>
- OP. (2022). *OP Gruppens verksamhetsberättelse och bokslut 2021*.
https://www.op.fi/documents/209474/38211220/OP_Gruppens_verksamhetsber%C3%A4ttelse_och_bokslut_2021.pdf/30d557d7-26d8-f607-54ec-1b9cc2f7d312
- Park, H., & Kim, J. D. (2020). Transition towards green banking: role of financial regulators and financial institutions. *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility*, 5(1), 1–25.
- Polley, C. (2022, February 10). *ESG vs CSR; whats the difference?*
<https://thesustainableagency.com/blog/esg-vs-csr/>
- PricewaterhouseCoopers. (2021). *Taxonomiförordningen; så arbetar du med EU:s regelverk*. <https://www.pwc.se/sv/esg/taxonomiforordningen.html>
- Safdie, S. (2022, August 19). *What is the Non-Financial Reporting Directive (NFRD)?*
<https://www.greenly.earth/blog-en/what-is-the-non-financial-reporting-directive-nfrd>
- Schoenmaker, D., & Schramade, W. (2019). *Principles of Sustainable Finance* (1 uppl.). Oxford University Press.
- Svenska Bankföreningen. (2020a, May 8). *Bankerna i samhället*.
<https://www.swedishbankers.se/fakta-och-rapporter/svensk-bankmarknad/bankerna-i-samhaellet/>
- Svenska Bankföreningen. (2020b, May 8). *Bankernas funktion*.
<https://www.swedishbankers.se/fakta-och-rapporter/svensk-bankmarknad/bankernas-funktion/>
- Svenska Bankföreningen. (2021, June 1). *Hur arbetar ni med hållbarhet?*
<https://www.swedishbankers.se/repository/bankfokus/bankfokus-special-vaaren-2021/hur-arbetar-ni-med-haallbarhet/>

Svenska Bankföreningen. (2022, January 21). *Rapporteringsmall för taxonomiupplysningar 2022*.

<https://www.swedishbankers.se/fraagor-vi-arbetar-med/haallbarhet/rapporteringsmall-foer-taxonomiupplysningar-2022/>

Szegedi, K., Khan, Y., Györi, Z. (2021). Business Model and Principles of a Values-Based Bank—Case Study of MagNet Hungarian Community Bank. *Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI)*, 13(16).

SurveyMonkey. (2021). *Förstå kvantitativa och kvalitativa undersökningar*. SurveyMonkey. <https://sv.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>

Teetutkimus. (2021). *Urvalsmetoder och urvalets representativitet, del 2*. <https://www.teetutkimus.fi/blog/otantamenetelmia-ja-otoksen-edustavuus-osa-2>

Ytterjärna forum. (2018, January 18). *Värderingsbaserade banker presterar bättre*.

Ytterjärna forum.

<https://www.ytterjarnaforum.se/tankerum/varderingsbaserade-banker-presterar-battre/>

Ålandsbanken. (2021). *Årsredovisning 2021*.

<https://www.alandsbanken.fi/uploads/pdf/result/arsredovisn2021en.pdf>

Ålandsbanken. (2022a). *Hållbarhetsrapport 2021*.

https://www.alandsbanken.ax/uploads/pdf/fund/Koncern_Fondbolag_hallbarhetsrapport_svenska_low_1920x1080_4500.pdf

Ålandsbanken. (2022b, June 22). *Om hållbarhet*. Ålandsbanken; #creator.

<https://www.alandsbanken.fi/sv/hallbarhet-i-alandsbanken/om-hallbarhet>

BILAGOR

Intervjufrågor

Sekretess

- ★ *Godkänner ni att vi spelar in intervjun, för att underlätta transkribering?*
  - ★ *Informationen från intervjumaterialet tillhandahålls endast av deltagarna vid intervjun*
  - ★ *Önskas validering av transkribering? Detta kan isåfall skickas per e-post.*
  - ★ *Uppsatsen kommer att publiceras på theseus.fi*
-

Bakgrundsfrågor

- Vilken avdelning jobbar du på och hur många är ni som jobbar där?
  - Vilka är dina arbetsuppgifter?
  - Hur ser en vanlig arbetsdag ut?
  - Finns det några utmaningar i ditt arbete? Vilka är isåfall dessa?
  - Vad är kul / intressant med ditt arbete?
-

EU förordningar, direktiv och rekommendationer

- På vilket sätt har EU:s taxonomiförordning påverkat ert arbete gällande hållbar utveckling?
  - Faller ni inom ramen för företag som måste upprätta en hållbarhetsrapport (NFRD) ?
  - Är ni bekant med EU:s kommande direktiv CSRD?
Om Ja, hur ser ni att detta kan påverka er verksamhet?
  - På vilket sätt har EU:s direktiv gällande hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR) påverkat ert arbete?
  - Utbildar ni personalen gällande hänsyn till hållbarhet vid finansiell rådgivning?
  - Tas ESG-risker med i beräkningen för kapitalkravet?
-

Hållbara initiativ

- Har ni haft, eller har något aktivt CSR-program (Corporate Social Responsibility) inom er bank? Isåfall vad?
  - Jobbar ni med mer hållbarhet än vad som krävs enligt lag? Isåfall varför?
  - Jobbade ni med hållbarhet före alla hållbarhetsdirektiv implementerades?
-

Hållbar finansiering

- Om ett företag eller en privatperson söker finansiering, beaktas ESG-risker tillsammans med kreditriskanalysen? Kan ni ge något exempel på hur den processen går till?
  - Om ni beaktar ESG-risker, hur påverkas då lånevillkoren? Påverkas t.ex. räntan?
  - Tycker du att det är viktigt att beakta miljömässiga och sociala konsekvenser av bankens arbete?
  - Gröna fonder. Hur granskar ni "graden" av hållbarhet i era produkter? Gör banken egna analyser? Eller räcker hållbarhetsbetyg från externa parter? T.ex. Morningstar
  - Är efterfrågan på hållbarhet stor inom era finansiella produkter?
  - Har det uppstått intressekonflikter inom banken, då man ska investera hållbart? Konventionella investeringar mot hållbara investeringar.
  - Finns det några andra utmaningar respektive möjligheter gällande hållbar investering / finansiering?
  - Hur anser ni att hållbarhetsarbete inom banken har fungerat hittills? Vad tror ni om framtiden?
-